

Forskningsområder af særlig interesse for Juridisk Institut

Juridisk Institut er interesseret i ph.d.-projekter inden for de juridiske grunddiscipliner eller i spændingsfeltet mellem økonomi og jura. Juridisk Institut er særligt interesseret i ansøgere inden for forfatningsret, forvaltningsret, skatte- og afgiftsret samt privatret.

Nedenfor ses en række eksempler på emner, som kan behandles i en ph.d.-afhandling.

Forfatningsret

Legalitetsprincippet i dansk forfatningsret

En undersøgelse af kravet om lovhjemmel på forskellige områder. Analyse af områder i grundloven, hvor hjemmelskravet er skærpet. Samspillet mellem hjemmelskrav og intensiteten i domstolsprøvelsen. Analysen kan med fordel perspektivere til udenlandske forfatninger og betydningen af legalitetsprincippet dér.

Forvaltningsretlige principper på forfatningsniveau?

I hvilken grad kan centrale forvaltningsretlige principper som lighedsprincippet og saglighedsprincippet anses for konstitutionelle normer? Gælder der almene forvaltningsretlige principper, når kongen/justitsministeren benytter sig af retten til at benåde eller give amnesti efter grundlovens § 24? Er folketingsmedlemmer bundet af principper for saglighed, sagsoplysning mv., når de afgør spørgsmål om valgbarhed, jf. grundlovens § 30?

Opsættende virkning i dansk forfatnings- og forvaltningsret – et institut i udvikling?

Grundlovens § 63, stk. 1 fastslår, at domstolene er berettigede til at påkende ethvert spørgsmål om øvrighedsmyndighedens grænser, men at den, der vil rejse et sådant spørgsmål, ikke ved at bringe sagen for domstolene unddrager sig fra foreløbig at efterkomme øvrighedens befaling. Hvordan harmonerer dette princip med reglerne for såkaldt opsættende (suspensiv) virkning, der har udviklet sig i retspraksis siden Højesterets dom i U 1994.823 H? Analysen kan med fordel perspektivere til sammenlignelige udenlandske ordninger.

Kontaktperson: professor mso Frederik Waage (fwa@sam.sdu.dk)

Forvaltningsret

Emner, der berører den digitaliserede offentlige sektor, er af stor interesse, f.eks.:

Ansvarsforhold, hvor flere myndigheder anvender samme it-system

En analyse af ansvarsforhold – myndighedsansvar, embedsmandsansvar og/eller erstatningsansvar – hvor flere myndigheder anvender og/eller udvikler det samme it-system.

Prøvelse og masseafgørelsessystemer

Hvordan efterprøves en afgørelse, der er truffet af et masseafgørelsessystem, som f.eks. ejendoms-

vurderingssystemet. Forstår den ansvarlige myndighed overhovedet de logikker, som afgørelsen er genereret på baggrund af, og hvad med genoptagelse ved remonstration eller på myndighedens eget initiativ?

Automatiske afgørelser

En analyse af forvaltningsretlige problemstillinger forbundet med helt eller delvist automatiserede afgørelsesforløb, herunder f.eks. i relation til bias og delegation.

Vejledningspligten

Vejledningspligten udføres i dag hovedsageligt digitalt, enten som popupbeskeder eller via præ-fabrikerede tekstbokse. Her indgår også metoder som nudging og wizards, der kan bruges vejledende, men også usagligt til at dirigere borgeren i en bestemt retning, herunder at gøre visse elementer mindre fremtrædende. En undersøgelse kunne eksempelvis se på, hvordan vejledningspligten har udviklet sig gennem tiden i den digitale forvaltning, og hvordan den i dag udtrykkes i forskellige offentlige it-systemer. Projektet kunne munde ud i good governance-principper for korrekt og fyldestgørende digital myndighedsvejledning.

Bruxelles-effekten

Der vedtages i dag et meget stort antal EU-retsakter om digitalisering, f.eks. i relation til AI, cybersikkerhed, databrug og "genbrug". Det kunne undersøges, hvordan denne udvikling påvirker den digitaliserede danske forvaltning.

Kontaktperson: lektor Jøren Ullits (juon@sam.sdu.dk)

Moms- og afgiftsret

Momsretlige problemstillinger i forbindelse med grænseoverskridende handel med varer og ydelser

Behandlingen af emnet vil kunne omfatte en række momsretlige problemstillinger, herunder de nye regler for kædehandel, momssvig eller problemer, som har baggrund i de forskellige definitioner af, hvorvidt det leverede er en fast ejendom eller en vare. I momsmæssig forstand er det ikke givet, om det er det ene eller det andet, og leveringsstedsreglerne er forskellige, alt efter om det, du får leveret, bliver anset for at være en fast ejendom eller en vare.

Punktafgifternes indvirkning på den grønne omstilling og opnåelsen af Danmarks klimamålsætning

Dette er en meget bred indgangsvinkel. Det vil give en potentiel ph.d.-studerende mulighed for at kunne vælge mellem energiafgifter og miljøafgifter, samtidig med at relevante områder som miljø- og klimaenergi og forsyningsret kan inddrages.

Kontaktperson: lektor Jette Thygesen (jett@sam.sdu.dk)

Skatte- og afgiftskontrol

Retslige problemstillinger i forhold til informationsudveksling mellem skattemyndigheder i forskellige lande

Der er mange regler vedr. skattemyndighedernes pligt til at udveksle oplysninger med andre landes skattemyndigheder – både på de direkte og indirekte skatters område. Ud over en analyse af gældende ret kan undersøgelsen omfatte anvendelsen af reglerne i praksis, og hvordan det sikres, at oplysningerne er valide. Endelig kan persondataretlige aspekter inddrages.

Retslige problemstillinger i forbindelse med forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme med særlig vægtning på revisors rolle

Projektet vil skulle forholde sig til EU-reglerne på området for hvidvask og disses implementering i dansk ret, herunder, men ikke udtømmende, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/849 af 20. maj 2015 og LBK nr. 316 af 11/03/2022 samt LBK nr. 380 af 02/04/2020. Hvidvaskreglerne pålægger revisorerne en række særlige pligter, som bør danne udgangspunkt for projektet.

Kontaktperson: lektor Jette Thygesen (jett@sam.sdu.dk)

Skatteret

Skatterettens virksomhedsbegreb og dets afgrænsning

Der opstår løbende nye typer indkomstskabende aktiviteter som følge af den almindelige samfundsudvikling, f.eks. har den teknologiske udvikling betydet, at det i dag er muligt at have forskellige typer aktiviteter på internetbaserede platforme og på sociale medier mv. Spørgsmålet er, om den traditionelle afgrænsning mellem erhvervsmæssig indkomst og andre typer indkomst er anvendelig i en nutidig kontekst.

Beskatning ved ind- og udstationering af medarbejdere efter dansk intern ret og de internationale dobbeltbeskatningsregler

Projektet har fokus på de problemer, der knytter sig til, at det i stigende grad er muligt at bo i et eller flere lande og arbejde i et eller flere andre lande samtidig, men at beskatningen af fysiske personers indkomst stadig er tæt knyttet til den fysiske persons bopæl, skattemæssige hjemsted samt den fysiske udførelse af arbejdet.

Kontaktperson: lektor Jane Ferniss (jfe@sam.sdu.dk)

Obligationsret

Studier i obligationsretten

Obligationsrettens specielle dele bygger alle oven på den almindelige del og omfatter en række ikke-udtømmende retsområder som f.eks. entrepriseret (hvor paradigmet er AB18), IT-ret (hvor paradigmet er K04), lejeret (hvor paradigmet er TYPE A) og ansættelsesret. Det foreslåede ph.d.-projekt lægger op til at analysere og kategorisere praksis for at kunne udlede horisontale og/eller vertikale

retsgrundsætninger og/eller principper på tværs af obligationsretten.

Tingsrettens anvendelse på IP-rettigheder

Projektet lægger op til en behandling af spørgsmålet, om hvorvidt reglerne om tingsrettens anvendelse på konflikter om materielle rettigheder (dvs. fysiske genstande) finder tilsvarende anvendelse på IP-rettigheder (dvs. ikkefysiske genstande). Analysen bør omfatte spørgsmålet, i hvilket omfang IP-rettighedshavere kan sikre deres rettigheder over for tredjemand i henhold til dansk ret.

AI og IP

Den stigende brug af AI'er skaber udfordringer for IP-retten, som vi kender den. Det skyldes bl.a., at AI'er kræver en stor mængde data for at fungere korrekt, hvilket fører til spørgsmålet om, i hvilket omfang en AI efter IP-retten kan anvende, behandle og dele data. En anden problemstilling er, i hvilket omfang en AI som sådan kan være genstand for IP-beskyttelse, mens en tredje problemstilling er, i hvilket omfang output skabt af en AI kan krænke tredjemands rettigheder. Det foreslåede ph.d.-projekt går horisontalt på IP-retten og involverer både IP-rettens materielle og processuelle dele.

Den IP-retlige krænkeslære

Har man erhvervet en af de enerettigheder, der kendetegner IP-retten, kan denne eneret krænkes. Krænkesvurderingen foretages efter forskellige principper afhængig af eneretstype, herunder forvekslelighedslæren, princippet om helhedsindtryk samt patentkravslæren. Det foreslåede ph.d.-projekt lægger op til at analysere og kategorisere praksis for at kunne udlede forskelle og ligheder mellem disse krænkeslæres principper – og da kumulativ beskyttelse efter flere retsområder undertiden er muligt – fordele og ulemper for rettighedshaveren.

Kontaktperson: professor mso Torsten Bjørn Larsen (tobj@sam.sdu.dk)